

ἄχριστος ἐπίθ. (Π) Κρήτ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ὄν. Χριστός κατὰ τὸ ἄθεος.

Ἀχρίστιανος, ὁ ἰδ.

* **ἀχρίσωτος** ἐπίθ. ἀχρίσουτους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *χρίσωτος < *χρίσωνω < ἀρχ. χρίσις.

Ὁ μὴ χρισθεὶς τὸ μέτωπον μὲ ἔλαιον ὑπὸ τοῦ ἱερέως.

ἀχροίαστος ἐπίθ. Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *χροίαστος < *χροιάζω < χρά, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. χροιά.

Ὁ στερούμενος χροιάς, ὁ ἀνευ ζωηροῦ χρώματος.

ἀχρόνιαστος ἐπίθ. σύνθηθ. ἀχρόνιαστους βόρ. ἰδιώμ. ἀχρόνιαγος σύνθηθ. ἀχρόνιαγους βόρ. ἰδιώμ. ἀχρόνιας Ἰθάκ. ἀνεχρόνιαγος Ζάκ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *χρονίαστος < χροινιάζω.

1) Ὁ μήπω συμπληρώσας ἡλικίαν ἐνὸς ἔτους σύνθηθ. : Ἀχρόνιαγο παιδί. Συνών. ἀχρόνιστος 1. β) Ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ὁποῦ δὲν παρήλθεν ἔτος Πελοπ. (Μάν.) : Ὁ μακαρίτης εἶναι ἀχρόνιαγος κ' οἱ δικοὶ του τραγουδᾶνε. 2) Ἐκεῖνος ὅστις εἶθε νὰ μὴ ζήσῃ ὁλόκληρον τὸ παρὸν ἔτος, ν' ἀποθάνῃ πρὸ τῆς λήξεώς του σύνθηθ. : Μ' ἀδίκησε ὁ ἀχρόνιαγος ! Ἀχρόνιαγο, ποῦ νὰ μὴ σ' εὔρῃ ὁ χρόνος ! σύνθηθ. Τ' ἀχρόνιαγου, πῆγι κί μ' χάλασι τοὺν κῆπου Αἰτωλ. Οὐ ἀχρόνιαγους κί ἀξ' μέρουτους ! Σάμ. Συνών. ἀδοῦρητος 1 β, ἀξεχρόνιαστος, ἀχρόνιστος 2, ἀχρονος, κοντόχρονος, κοψόχρονος.

ἀχρονισιά ἡ, ἀμάρτ. ἀχρονισὰ Σκυρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀχρόνιστος. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ ἰδ. ἀ- στερητ. 1 β.

Μετων. ἐκείνη ποῦ εἶθε νὰ μὴ χρονίσῃ, νὰ μὴ ζήσῃ ὁλόκληρον τὸ παρὸν ἔτος : Κρούβου τὸ κάθε τι, γιατί' τούτη ἡ ἀχρονισὰ ὅ,τι βρῇ τὸ καταχερίζει.

ἀχρόνιστος ἐπίθ. σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) ἀχρόν'στους σύνθηθ. βόρ. ἰδιώμ. ἀχρόν'τους Δαρδαν. (Ὁφρύν.) ἀχρόνιος Ἡπ. Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ.) — Λεξ. Δημητρ.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀχρόνιστος.

1) Ἀχρόνιαστος 1, ὁ ἰδ., σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) : Παιδί ἀχρόνιστο σύνθηθ. Μωρὸν ἀχρόνιον Τραπ. Τὸ μουσκάτ'ν ἐμουν ἀχρόνιστο ἐν' Σάντ. β) Ὁ μὴ συμπληρώσας ἀκόμη ἔτος ἐν τινι καταστάσει Ἡπ. : Νύφη ἀχρόνιστη (ἡ ἀποθανοῦσα ἡ χηρεύσασα πρὶν παρέλθῃ ἔτος ἀπὸ τοῦ γάμου της). γ) Ὁ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ὁποῦ δὲν παρήλθεν ἔτος Λεξ. Δημητρ. : Ἀχρόνιστος ὁ μακαρίτης κ' ἐκείνη ξαναπαντρεύτηκε. 2) Ἀχρόνιαστος 2, ὁ ἰδ., σύνθηθ. : Ἄσμ.

Καὶ ρούφηξε ὁ ἀχρόνιστος μὴ βαρελλὰ γεμάτη Κάσ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Περὶ γέροντ. στ. 131 (ἐκδ. Wagner σ. 110) «τοῦ πόθου τὲς ξεφάντωσης, τῆς νεότης τὲς τρομάρες | ἔφαγεν ὁ ἀχρόνιστος δίχως χαρὲς κί ἀντάρες».

ἄχρονος ἐπίθ. Πελοπ. (Οἰν.) Πόντ. (Κερασ.) — Λεξ. Δημητρ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἄχρονος.

Ἀχρόνιαστος 2, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. : Στάχτη νὰ γενῆς, ἄχρονο ! Οἰν.

ἀχρύσωτος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀχρύσωτος.

Ὁ μὴ ἐπιχρυσωθείς ἐνθ' ἄν. : Ἀχρύσωτο βραχιόλι-βαγ-γέλιο-ρολόι-στολίδι κττ. κοιν. Συνών. ἀφλωροκάπνιστος.

ἀχρωμάτιστος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν.) ἀχρουμάτ'στους βόρ. ἰδιώμ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀχρωμάτιστος.

1) Ὁ μὴ χρωματισθεὶς δι' ἐπαλείψεως μὲ χρωστικὴν οὐσίαν κοιν. : Ἀχρωμάτιστος τοῖχος. Ἀχρωμάτιστη πόρτα. Ἀχρωμάτιστο παράθυρο. Ἀχρωμάτιστα κάγκελα. 2) Ὁ ἀποχρωματισθεὶς, ὁ ἀποβαλὼν τὸ χρῶμά του Πόντ. (Οἰν.) Συνών. ξεβαμμένος, (ἰδ. ξεβάφω), ξεθωρισμένος (ἰδ. ξεθωρίζω), ξεθωρος.

ἄχρωμος ἐπίθ. λόγ. πολλαχ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἄχρωμος.

Ὁ στερούμενος χρώματος : Ἀχρωμο πρόσωπο. Ἀχρωμα μάγουλα - χεῖλη κττ.

ἀχτάρεμαν τό, Πόντ. (Σάντ.) ἀχτάλεμαν Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Τραπ.) ἀχτάλεμα Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀχταρεύω.

Σκαφή, σκάλισμα ἐνθ' ἄν. : Τὸ κεπὶν θέλ' ἀχτάλεμαν Κοτύωρ. Χαλδ.

ἀχταρευτὰ ἐπίρρ. Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀχταρευτός.

Σκαλιστά, σκαλίζοντας.

ἀχτάρευτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀχτάλευτος Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀχταρευτός τοῦ ἀρκτικοῦ ἀ- προσλαβόντος σημ. στερητικὴν διὰ τῆς παροξυτονίας.

Ὁ μὴ σκαφεῖς, ἄσκαπτος ἐνθ' ἄν. : Τὸ κεπὶν ἀχτάλευτον ἐν' Τραπ.

ἀχταρεύω Πόντ. (Σάντ. Σαράχ.) ἀχταλεύω Πόντ. (Ἀμισ. Ἀργυρόπ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἄχταλεύω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *aktarmak*.

1) Σκάπτω, σκαλίζω ἐνθ' ἄν. : Ἡ κοσσάρα ἀχταλεύ' τὴν γῆν μὲ τὰ νύθ' αἰς (κοσσάρα = ὄρνιθα) Χαλδ. Ἀχταλεύω τὸ κεπὶν νὰ φυτεύω λάχανα Κοτύωρ. Χαλδ. Τὸ ταφί σ' ν' ἀχταλεύω ! (τὸν τάφον σου νὰ σκάψω ! Ἀρά) αὐτόθ. || Παροιμ. Ἐχτάλεψεν ὁ πετεινὸν κ' εὔρεν τὴ γούλας αἰ' μαδαίρ' (ἐσκάλισε ὁ πετεινὸς καὶ βρῆκε μαχαίρι γιὰ τὸ λαιμό του· ἐπὶ τῶν ὑποκινούντων ἴδια κακὰ) Χαλδ. 2) Ἀροτριῶ Πόντ. : Μετ' ἐναν ὀβούδ' μονάχον ἀχταλεύ' τὸ χωράφιν.

ἀχτενισιά ἡ, σύνθηθ. ἀχτενισὰ βόρ. ἰδιώμ. ἀχτενισὰ πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀχτένιστος. Διὰ τὸν σχηματισμὸν ἰδ. ἀ- στερητ. 1 β.

Τὸ νὰ μὴ εἶναι τις κτενισμένος, ἡ κατάστασις τοῦ ἀκτενίστου σύνθηθ. : Μαλλὰ μπερδεμένα κί ἀκατάστατα ἀπὸ τὴν ἀχτενισιά.

ἀχτένιστος ἐπίθ. κοιν. ἀχτέν'στους βόρ. ἰδιώμ. ἀχτένιστους Θεσσ. ἀχτένιος Πελοπ. (Κορινθ. Μάν. Ξυλόκ. Οἰν. Σουδεν. Τρίκκ. κ.ά.) Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. κ.ά.) ἀχτένιος Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπίθ. ἀκτένιστος.

1) Ὁ μὴ ἔχων τὴν κόμην διευθετημένην διὰ κτενίου ἢ ὁ μὴ διευθετηθεὶς διὰ κτενίου κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. κ.ά.) : Ὁλο ἀχτένιστος βρίσκεται κοιν. Ἀχτένιστα μαλλία Ὁφ. Ἀχτένιον καννάβ' αὐτόθ. Συνών. ἀνακατσιασμένος (ἰδ. ἀνακατσιαζώ Με-

τοχ. 2), ἄχτενος. 2) Ἀτμημέλτος Πόντ. (Οἰν.) 3) Ἀγενής, ἀγροῖκος Πόντ. (Οἰν.): Ἀχτενίγος ἄνθρωπος. 4) Ἐκεῖνος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὁποῖου δὲν ἐσχεδιάσθησαν ἀποχρώσεις βαφῆς διὰ κτενιοειδοῦς ὀργάνου Ἀθῆν.: Τὸ ἓνα φύλλο τῆς πόρτας ἔμεινε ἀχτενίστο.

ἄχτενος ἐπίθ. Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ στερετ. ἄ - καὶ τοῦ ρ. χτενίζω. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. ἄμιλος.

Ἀχτενίστος 1, δ ἰδ.

ἀχτή ἡ, Α. Ρουμελ. (Μεσημβρ.) Κάσ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀκτῆ.

Παραλία ἐνθ' ἄν.: Πάω μὲ δὴν ἀχτή (περιπατῶ κατὰ μῆκος τῆς παραλίας). Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀκρογυαλιά.

ἀχτι τό, ἄχτιν Κύπρ. ἄχτι κοιν. ἄχτ' βόρ. ἰδιώμ. καὶ Πόντ. (Σάντ.) ἄχιν Κύπρ. νάχτι Πελοπν. (Κορινθ. Συγκὰ Κορινθ.) ἄκτι Κῶς.

Ἐκ τοῦ Ἀραβοτουρκ. *a h d* = ὑποχρέωσις, ὑπόσχεσις.

1) Πόθος πρὸς ἐκδίκησιν, μνησικακία κοιν.: Φρ. Τὸν ἔχω ἡ τοῦ ἔχω ἄχτι (θέλω νὰ τὸν ἐκδικηθῶ). Βγάζω τ' ἄχτι μου (ἐκδικούμενος ἱκανοποιῶ τὸν ἑαυτὸν μου) κοιν. Παίρνω τ' ἄχτι μου (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ἡπ. Κάνω τ' ἄχτι μου (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἀχτι μ' ἄχτι σου καὶ ποῦ θὰ πᾶς; (ὅπως δὴ ποτε θὰ σὲ ἐκδικηθῶ) Κῶς. 2) Σφοδρὰ ἐπιθυμία, διακαὴς πόθος Κεφαλλ. Πελοπν. (Μεγαλόπ.) Πόντ. (Σάντ.) Σάμ. Σύμ. — Λεξ. Δημητρ.: Τὸ εἶχε ἄχτι νὰ παντρεύῃ τὸ γιό του Λεξ. Δημητρ. Ἀχτιν τό' χω νὰ φάω τὸ τάδε πρᾶμα Σύμ. Ἐχω ἄχτ' νὰ κάμω τοῦτου καὶ κείνου Σάμ. Τ' ἄχτι μ' ἔφαγε, τὸ ἄχτι θὰ μὲ σώσῃ Κεφαλλ. Συνών. καημός, μεράκι. 3) Λύπη Ζάκ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Μεγαλόπ.) Στερελλ. (Ἀράχ.): Τό' χου ἄχτ' π' δὲν ἔφαγα 'ς τοῦ σπῆτ' μιὰ μπουκκὰ Ἀράχ. Συνών. καημός.

ἀχτιδάτος ἐπίθ. Πελοπν. (Κάμπος Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀχτιδα, δι' ὃ ἰδ. ἀχτινα, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ατος.

Ὁ ἀπαστράπτων ἐκ καθαριότητος: Ροῦχα ἀχτιδάτα.

ἀχτιδιάζω ἀμάρτ. ἀχτιδιάζου Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀχτιδα, δι' ὃ ἰδ. ἀχτινα.

Ἀκτινοβολῶ, ἀπαστράπτω: Ἀχτιδιάζ' τοὺ τζάμ'. Ἀμα βρέξ', ἀχτιδιάζ' οὐ τόπους κ' εἶνι νιὰ χαρά. Ἀχτιδιάζ' νὰ τὰ λ' βάδια ἀπ' τ' ὁρουσά. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀστράποκοπῶ, ἔτι δὲ ἀχτινίζω.

ἀχτιδούλλα ἡ, ΓΨυχάρ. Ταξίδι* 10.

Ἐποκορ. τοῦ οὐσ. ἀχτιδα, δι' ὃ ἰδ. ἀχτινα, διὰ τῆς καταλ. - ούλλα.

Μικρὰ ἀκτὶς φωτός.

ἀχτιζω Βιθυν. (Κατιρ.) Πόντ. (Σινώπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀχτῆ.

1) Παραπλέω ἀκτὴν Πόντ. (Σινώπ.) 2) Παραπλέω ἀκρωτήριον Βιθυν. (Κατιρ.)

ἀχτινα ἡ, ἀκτινα Νίσυρ. ἀχτινα κοιν. ἀχτένα Θήρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) ἄχτενα Τῆλ. ἔχτινα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀχτιδα κοιν. ὀχτιδα Κεφαλλ. ἀχκίδα Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀκτίς. Τὸ ἀχτιδα ἐκ παρασυσχετισμοῦ πρὸς τὰ εἰς - ις - ιδα, οἷον σφραγίς - σφραγιδα κττ.

1) Ἀκτὶς φωτός κοιν.: Οἱ ἀχτῖνες τοῦ ἡλίου - τοῦ φεγγαριοῦ κττ. κοιν. || Φρ. Σὰν τὴν ἀχτινα τοῦ ἡλίου (ἐπὶ πρᾶγμα - τος λευκοτάτου) σύννηθ. || Ἄσμ.

Τὸ πρόσωπο τῆς νύφ-φης μας ἡλίου ἀκτῖνες ἔχει Νίσυρ.

Τὰ μ-μάτια σου, πουλλάκι μου, τοῦ ἡλίου ἄχτῖνες ἔχουν, τὸ καλοκαίρι συν-νεφοῦν καὶ τὸ χειμῶνα βρέχουν

Τῆλ.

Λογάριασέ το δὲ γαιρὸ καὶ μέτρησε τοσοῖ μῆνες ἀπὸ θὰ ξαναμίξωμε, ἡλγε μου μὲ τὸ ἀχτῖνες (πρὸς ἀγαπώμενον πρόσωπον) Κρήτ.

Πῶς ἤθελα νὰ ἤμουνε ἡλῖος τοῦ γειτονιάς σου, νὰ ρίχτω τοσοῖ ἀχτῖνες μου νὰ γράφω τ' ὄνομά σου αὐτόθ. — Ποίημ.

Καὶ κάθε ἀχτιδα ἀπονηλὰ ποῦ κάθε ἀστὲρι στέλλει ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 1,168. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀκτινα καὶ ὡς κύρ. ὄν. Προπ. β) Μετων. πρᾶγμα λευκοτάτον ἐκ καθαριότητος Ἡπ. Λυκ. (Λιβύσσ.) κ.ά.: Τὸ ἔπλυνε καὶ τὸ ἔκαμε ἀχτιδα Ἡπ. Νήλιου ἀχτένα Λιβύσσ. 2) Ἐλάχιστόν τι, οἷονεὶ ὡς λεπτοτάτη ἀκτὶς φωτός Πελοπν. (Αἰγιάλ.) Σάμ. Στερελλ. (Ἀράχ.) Τσακων.: Μιὰ ἀχτιδα λάδ' Ἀράχ. Μιὰ ἀχτιδα ἦμα αὐτόθ. Οὔτε ἀχτιδα δὲν ἄφ' οἱ αὐτόθ. Δὲν ἔχω ἀχτιδα ἀλεύρι Αἰγιάλ. Δὲν ἔμ' νι 'ς τοῦ καντήλ' μας ἀχτιδα λάδ' Σάμ. Ἀ τζουφά σι ὦν' ἔχα ἀχκίδα μαλὲ (τὸ κεφάλι σου δὲν ἔχει στάλα μυαλὸ) Τσακων. 3) Ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου Πελοπν. (Ἀρκαδ.) 4) Ἀκτὶς τροχοῦ σύννηθ.: Ἀχτινα τοῦ ποδηλάτου σύννηθ. Οἱ ἀχτῖνες τ' ἀραπα. Ρόδ. 5) Ἡ ἀκτὶς τοῦ οἰακοστροφίου σύννηθ. ἐν τῇ ναυτικῇ γλώσσῃ.

ἀχτινίζω Ἀντικύθ. ἀχτιδίζω Ἡπ. — ΣΠερσειάδ. Ἔσμὲ 71 — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀχτινα, παρ' ὃ καὶ ἀχτιδα.

Ἀχτιδιάζω, ὃ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ἀχτινίζ' ἡ θάλασσα Ἀντικύθ. || Ποίημ.

Ἐβλεπα γὼ ἀπομακρὰ τὸ φωτεινὸ σημάδι π' ἀχτιδίζε καὶ θάρενα πῶς ἔλαμπε διαμάντι ΣΠερσειάδ. ἐνθ' ἄν.

ἀχτινοβολισμός ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀχτινοβολῶ.

Ἡ ἐκπομπὴ ἀκτίνων, φεγγοβόλημα: Εἶδετε ὁ νήλιος ἔναν ἀχτινοβολισμό!

ἀχτινοβολῶ Ἡπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά. ἀχτιδοβολῶ ΛΜαβίλ. Ἔργα 24.

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἀκτινοβολῶ.

Ἐκπέμπω ἀκτῖνας, λάμπω ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἐχεις δυὸ ματάκια μαῦρα, φρύδια δυὸ ἐρωτικά, π' ἀχτινοβολοῦ γαὶ ρίχτου σαιῖθθες 'ς τὰ σωθικά Ἀπύρανθ.

Καθρέφτης εἶν' Βενέτικος τὸ πρόσωπό σου, φῶς μου, καὶ ἀστράφτει καὶ ἀχτινοβολεῖ 'ς τὰ μάτια ὅλου τοῦ κόσμου Ἡπ. — Ποίημ.

Ἀχτιδοβόλα ὁλόχαρος ὁ ρῆγας ὁμοῖος μ' ἡλιο. ΛΜαβίλ. ἐνθ' ἄν.

ἀχτινωτός ἐπίθ. λόγ. σύννηθ. ἀχτινωτός λόγ. πολλαχ. Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀχτινα καὶ τῆς καταλ. - ωτός.

1) Ὁ ἐν εἶδει ἀκτίνων, ἀκτινοειδὲς σύννηθ.: Ἀχτινωτὸ στολίδι σύννηθ. Ἀχτινωτὰ φτερὰ ΓΣτρατήγ. Τί λέν τὰ κύμ. 30 || Ποίημ.

Καὶ φέγγει 'ς τὸ κεφάλι σου καὶ ἀχτινωτὴ κορῶνα ΚΠαλαμ. Φλογέρ. βασιλ.* 29. 2) Ὁ ἀκτινοβολῶν ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωή* 91 ΣΠερσειάδ. Σκλάβ. 46: Στεφάνι τ' ἀχτινωτὸ ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν. Ἀχτινωτὰ σμαράγδια ΣΠερσειάδ. ἐνθ' ἄν.

